

AKTUELT

Frans av Assisi og hans enkle liv kan oppsummere hele tanken bak Håpet

Veggen er kledd med grønn plast, med gule og blå innslag: Håpet er lysegrønt, var hyttas arbeidstittel.

Nyperosa og Havsula tilbyr overnatting. Et brudepar har allerede bestilt bryllupsnatta her.

Arthur Nilsen og Solveig Egeland er på vei ut til Småvågane med båten fullastet med hyttedeler. Foran sitter Kasper Tørsdal og Dan Korneli.

– Håbet! roper den høyreste kvinnen med den hvite sydvesten og den ene blonde, fletten. Hun springer lettbeint over lyngheiene mot et sted som minner mistenkelig om en søppelfylling.

Solveig Egeland plukker opp en bunn skåret ut av en blå plastkanne.

Den skal snart bli takpanne.

– Vi kaller hytta Håpet. For vi må aldri miste håpet, om det enn ser mørkt ut.

Vi står i Småvågane, Utsiras kanskje mest populære turområde. Her ligger vrakgods fra havet i store dynger: Kanner, flasker, poser, sekker og bokser i alle former og fasonger, et gammelt tv-apparat, en vannpistol, en kassert overlevelsedrakt merket Viking Survive, belter og sko.

TONNEVIS med forurensning, hovedsakelig plast, alt funnet langs strendene på øya i Nordsjøen, 18 kilometer og en drøy times båtture vest for Karmøy. Samlet av elevene ved Sirakompasset, skolen på Utsira, og møysommelig fraktet hit for å bli del av Solveig Egelands store kunstprosjekt: Små hytter.

De hvite kassene fra Norges Makrellag S/L er satt sammen til et hyttegulv på drøyt to ganger to meter. Arthur Nilsen, far til ordfører Jarle Nilsen (Ap), har stilt med båt og brukte fødselsdagen sin for å få transportert de største elementene ut til Småvågane.

– Dugnadsånden på Utsira er ganske enkelt imponerende, sier Egeland.

DE BLÅ plastkannene er skåret i skiver for å bli

Himmelblå plastkanner ble takpanner. Solveig Egeland er arealplanleggeren som ble kunstner.

taktekking, de grønne og gule blir kledning på frontveggen.

– Jeg ville bygge en vakker hytte av alt plastavfallet. Hytta skal ikke være stygg og frastøtende, men tankevekkende, et sted jeg håper både lokalbefolkning og turister vil oppsøke for å finne roen, sier Solveig Egeland fra Kvinesdal.

HUN ER bygningsantikvaren og arealplanleggeren som ble oppriktig skremt av alle planene om enorme hyttefelt hun fikk på sitt bord: Felt for hytter fra 100 kvadratmeter til 400 kvadratmeter.

– De store hyttene fjerner oss fra oss selv og fra naturen. Jeg ble sett på som en skapning fra en annen planet da jeg foreslo å bygge et mindre hyttefelt uten infrastruktur som vei, vann og kloakk. Jeg ønsket å vise at det går an å lage noe helt annet og at det går an å leve det gode livet i små hytter.

I 2007 sa Solveig Egeland opp jobben i Vest-Agder fylkeskommune og ble kunstner på heltid. Hun har aldri sett seg tilbake.

HVOR STOR må ei hytte være for å nyte en kopp kaffe på trappa?

– Du trenger egentlig bare ei trapp, svarer Egeland selv.

Selv kaller hun *Små hytter* en filosofisk kunstinstallasjon. Egelands små hytter, tegnet av arkitekt Arne Aamlund etter hennes idé, er tidligere oppført på Steilene i Oslofjorden og på Lista fyr. Tusenvis har overnattet i de uisolerte hyttene, tett på naturen – og det er allerede ventelister for sommeren.

«TRE SMÅ HYTTET» heter Utsira-utstillingen som åpnet på onsdag og skal stå til 1. september. Rett ved den gamle fyrvokterboligen, som nå delvis er kunstnerhjem og delvis åpen for alle besøkende, står de to andre hyttene – Nyperosa og Havsula.

Nyperosa er et kjærlighetsrede på fire kvadratmeter med komfortabel dobbeltseng, Havsula er nabohytta der du skal ta kaffekoppen og beundre utsikten.

– For 400 kroner natta kan alle som vil overnatte i Nyperosa og Havsula og samtidig ha tilgang til alle fasiliteter i Fyrstova. Et par har allerede bestilt bryllupsnatt der. Det har jeg aldri opplevd før.

DET ER mye vær på Utsira. Også denne dagen.

Fra Utsira fyr går en mye brukt tursti om lag to kilometer til Småvågane.

Der durer bensinaggregatet høylutt. Elghunden Peggy Sue trives bare middels godt ute på den bløte myra der Håpet har fått plass. Egeland står i knalloransje Ilse Jacobsen-jakke og kjenner litt for godt at det er hull i gummistøvle.

Arkeolog Linn Knudsen og snekker/spesialpedagog Rolluf Dunsæd har hjulpet henne med å realisere drømmen om en hytte bygd av rekkved og plast fra havet. Søppelhytta har budt på helt spesielle utfordringer.

– Det vanskeligste har vært å finne lange nok planker, for i motsetning til plast brytes tre ned i sjoen. Men det treet som vi har funnet, er derfor av beste kvalitet – ren kjerneved, sier Egeland.

Hun garanterer at alt på hytta er hentet fra Ut-

sira strender. – Alt unntatt vinduene. Dem fant jeg på søppelfyllinga hjemme i Kvinesdal.

STATOIL LOVET Utsira kommune en gave da selskapet bestemte seg for å utvikle hydrogenrenseprosjektet på øya.

– Da valgte kommunen å få min utstilling i gave. Derfor er det Statoil som har betalt det aller meste. Men søppelhytta Håpet kommer nok litt overraskende på selskapet. For å lage kunst og hytte av plast fra havet var ikke en del av det opprinnelige konseptet.

Plast kommer som kjent fra olje.

– Ble Statoil lurt?

– Nei, ikke direkte lurt. Jeg håper tvertimot at Statoil som et miljøbevisst selskap vil sette pris på ideen og ta utfordringen om å være med videre også.

SØPPELHYTTA PÅ Utsira er nemlig tenkt som et pilotprosjekt for ni lignende kryppinn av vrakplast som Solveig Egeland planlegger å sette opp i 2012: Tre på Hvaler, tre på Lista og tre på Svalbard. Alle skal være åpne for bruk.

– Min ambisjon er å ha en både humoristisk og kunstnerisk tilnærming til miljøvern. Jeg leste en artikkel i A-magasinet om at sysselmannen hadde samlet inn åtte containere med søppel på Svalbard. Da visste jeg at jeg måtte gjøre alvor av tanken om å bygge en av de små hyttene mine av marin forsøpling.

For bak plastytta på myra ligger et alvorlig bud-

skap: Plast på avveie er en alvorlig miljøtrussel. Plast som kvernes opp til bittesmå partikler blir værende i økosystemet i tusenvis av år. En FN-rapport fra i fjor anslår at 6,4 millioner tonn søppel havner i havet årlig. Når søppelet brytes ned til små partikler, konkurrerer det med plankton og blir spist av fisk, skilpadder og andre sjødyr.

– Vi finner sprøyter, lightere og tannbørster i magene til døde sjøfugl. Millioner av fugl, sjøpattedyr og fisk dør hvert år som følge av plast i havet, påpeker Egeland.

VI SITTER ved bordet i fyrvokterboligen. Foran oss har Egeland lagt fram bøker hun har hentet inspirasjon fra og som skal få ligge framme i Håpet. Henrik Syses «Måtehold i grådighetens tid» og verk av Dalai Lama ligger sammen med en liten bok om Frans av Assisi: På omslaget mater han småfugler.

– Frans av Assisi og hans enkle liv kan oppsummere hele tanken bak Håpet. For to uker siden plukket jeg søppel langs strendene her sammen med skoleelever og barnehagebarn. Da fant vi en rosenkrans. En rosenkrans i plast. Kan det bli mer symbolsk?

Ja, det kunne det.

For rett etterpå fant Egeland en bylt med en stor plastugle, en hubro, inni: Symbolet på klokskap og varsling. Og ved siden av lå skiltet med «Danger». Alt sammen nå pynt til ettertanke i Håpet.

jarle.natland@aftenbladet.no
Se tv-bildene på aftenbladet.no